

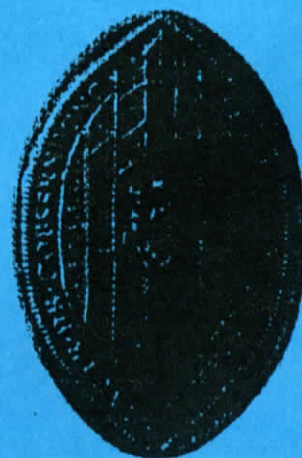

Corsendonk® bier

ZALIG GENIETEN

Distr.: N.V. Brouwerij Corsendonk 2360 Oud-Turnhout Tel. 014/ 41.39.72

8 ste jaargang 1991
nr. 1 mei

Corsendonca

Kantoor van afgifte: Oud-Turnhout
Trimestrieel tijdschrift

v.u. H.Miguet
Sprinkhaanweg 4
2360 Oud-Turnhout

VOOR AL UW FEESTEN

ALTA RIPPA

**Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/ 67.12.71**

VERZEKERINGSKANTOOR

JAN AERTS

ALLE VERZEKERINGEN

**St.-Antoniusstraat 20 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/ 42.30.92**

Voorwoord

Over enkele weken (eerste zondag van april) zal ons museum opnieuw geopend worden. De inhoud en het uitzicht veranderen in het komende seizoen niet: blikvangers blijven dus de verzameling kleiaarden pijpen, het overzicht van het leven en het werk van Leo Op de Beeck en het oude klaslokaal. Dit alles is aangevuld met enkele kleinere standen, zoals een bijdrage van de fanfare "De Burgerzonen" en een verzameling werktuigen van smid en schrijnwerker. Toch nog steeds de moeite om te bekijken.

Intussen zijn we volop bezig met het ordenen van een hele reeks aangekochte en via schenking gekregen voorwerpen. Voor het stockeren van sommige van deze voorwerpen moet ook nog een oplossing gezocht. Mensen die met ons contact opnamen om een schenking te doen hebben wij in 't verleden meerdere keren moeten teleurstellen. We willen ons hiervoor verontschuldigen, maar we kunnen grotere voorwerpen voorlopig nergens wegbergen. Er wordt gezocht naar een bergruimte en wellicht zullen we in de nabije toekomst een pand kunnen huren. We blijven er immers van overtuigd dat oude ambachtelijke gebruiksvoorwerpen, landbouwalaam, huishoudelijke toestellen, zowel als foto's en geschriften belangrijk genoeg zijn om te bewaren. Dit wil echter niet zeggen dat alles permanent kan tentoongesteld worden. Voor de toekomst denken we echter wel aan een wisselende tentoonstelling in een deel van het museum, zodat alles ooit wel eens aan bod komt. Het belangrijkste echter is dat het niet verloren gaat.

Naast de aandacht die naar het museum gaat, wordt intussen ook verder gewerkt aan het overzicht van Oud-Turnhout in de jaren tachtig, aan de hand van persartikels. Het grote probleem blijkt de selectie te worden. We willen immers een haalbare (zeg maar betaalbare) publicatie brengen, die toch representatief blijft voor wat er in de jaren tachtig in ons dorp gebeurde. Wellicht zullen we met het werk rond zijn tegen de komende zomer, zodat onze lezers er in het najaar en de volgende winter ruimschoots van kunnen genieten.

Tenslotte vermelden we nog dat enkele van onze vroegere leden wellicht de hernieuwing van hun lidgeld voor 1991 vergaten. Mogen we vragen dat degenen die op deze bladzijde een gekleurde zelfklever vinden zo vlug mogelijk **200,- fr.** overschrijven op rekeningnummer **001-1085134-71** van **Heemkundekring Corsendonca Oud-Turnhout**. Zo blijven ze ook in de toekomst ons info-blad ontvangen.

Hugo Miguet
voorzitter

De Liereman.

Het natuurreservaat De Liereman is een restant van een uitgestrekt moeras- en heidegebied. De oppervlakte bedraagt 167 ha. Reeds vroeg beseftte men de waarde van dit stuk natuur zodat het in 1940 als landschap werd geklasseerd. Op de gewestplannen staat De Liereman ingekleurd als reservaatzone. Het reservaat is eigendom van de gemeente Oud-Turnhout.

De herkomst van de naam Liereman is moeilijk te achterhalen. Sommige bronnen verwijzen naar de naam van een vroegere eigenaar. Andere verwijzen naar de naam van een nabijgelegen herberg. Er bestaat ook een verklaring van de naam die verwijst naar de korhanen. Deze vogels kwamen vroeger veelvuldig voor in het gebied. Ze werden "Lieremannen" genoemd omwille van hun liervormige staart (lier=snaarinstrument).

Geschiedenis.

Oudheid : door de vondst van vuurstenen weten we dat hier mensen woonden.

Middeleeuwen: verbanningsoord voor pestlijders.

1750-1800: vermelding van de Liereman op de oudst beschikbare kaarten. Men deed er aan turfwinning.

1840: graven van de Lieremansloop om het gebied te ontwateren.

1859: door het zelfstandig worden van Oud-Turnhout werd de Liereman bij deze gemeente gevoegd.

1875: Dr. Smagge start een kwekerij van "echels" (bloedzuigers). De dieren worden gekweekt op oude paarden en verzonden naar Frankrijk waar ze gebruikt worden in hospitalen en bij apothekers.

8 mei 1940: klassering als landschap.

1 mei 1959: Wielewaalreservaat.

1970: aanleg van een dubbele aardgasleiding doorheen het gebied. Dit betekent een ernstige aanslag op de waterhuishouding.

1978: bouw van een eerste stuw op de Lieremansloop.

1984: bouw van een tweede stuw.

Fauna en flora.

De Liereman is een gebied met afwisselend vochtige en droge heide, rietvelden, veenmoerassen en heideplassen. Langsheen de Lieremansloop ontwikkelde zich een wilgen- en elzenbroek (moerasbos).

Typische planten van het reservaat zijn Zonnedauw, Beenbreek, Veenpluis, Gagel, Galigaan, Dopheide, Struikheide, Veenmos enz. Vogelliefhebbers bemerken er regelmatig Fitis, Rietgors, Boompieper, Blauwborst, Sprinkhaanrietzanger, Wintertaling en Wilde

Eend, Wulp en Grutto zijn in aantal sterk afgenomen. Het Korhoen, jarenlang het symbool van de Liereman, is er helaas verdwenen.

Beheer.

Natuur is niet onveranderlijk maar evolueert. Een heidegebied wordt stilaan bos en een moeras verlandt. Om een gebied in zijn oorspronkelijke toestand te behouden, moeten er beheerswerken uitgevoerd worden.

In 1959 stelde het gemeentebestuur het gebied onder het beheer van De Wielewaal die het als vogelreservaat ging beheren. Er werden op kleine schaal beheerswerken uitgevoerd door o.a. de Wielewaaljongeren (nu JNM). Er werd op een beperkte oppervlakte intensief gekapt, gemaaid en geplagd (verwijderen bovenste grondlaag). Deze percelen behoren nu nog tot de botanisch meest interessante gedeelten van De Liereman.

Dit kleinschalig beheer belette echter niet dat het reservaat stilaan meer en meer bebost raakte. Het bestuur van de gemeente Oud-Turnhout maakte gebruik van de mogelijkheden die een DAC-project bood om jarenlang grootschalige beheerswerken uit te voeren. Er werden massa's bomen en houtopslag verwijderd. Om de ontwatering tegen te gaan werden twee stuwen op de Lieremansloop geplaatst.

Een steeds terugkerend probleem bij het in stand houden van heideterreinen is de vergrassing. Daarom werd op de staart van het reservaat een begrazingsproject gestart met jongvee. De resultaten van deze beheersvorm zijn na twee jaar reeds overweldigend. Het pijpestrootje wordt teruggedrongen en de oorspronkelijke vegetatie krijgt terug kansen.

Vorig jaar werd een verland ven terug uitgemoerd. Langs de rand van dit ven werden bomen met wortelgestel en al verwijderd. Het achterliggende broekbos moet nog verder gekapt worden om het te verjongen.

De resultaten van het beheer zijn duidelijk te merken en vormen een stimulans om op de ingeslagen weg door te gaan. Bij het beheer wordt steeds getracht het gebied in zijn oorspronkelijke staat terug te herstellen.

De erkenningsprocedure.

Het K.B. van 3 februari 1981 regelt voor het Vlaams Gewest de erkenning en subsidiëring van natuurreservaten. Het erkennen van natuurreservaten is een onderdeel van de natuurbeschermingsstrategie, die beoogt om zoveel mogelijk natuurgebieden te vrijwaren van nadelige gevolgen en ingrepen. De erkenning betekent een zekere bescherming en kan de beherende vereniging meer mogelijkheden bieden t.a.v. het beheer indien een subsidie wordt toegekend.

Uit het erkenningsdossier moet duidelijk de ecologische waarde van het gebied blijken. Naast een aantal administratieve gegevens, handelt de verstrekte informatie over geografie, hydrografie, ontstaansgeschiedenis, fauna en flora. Een gedetailleerd beheersplan moet ter goedkeuring voorgelegd worden.

De Wielewaal stelt momenteel dit dossier over de Liereman samen. We hopen dit jaar nog de bundelaan de gemeente Oud-Turnhout te kunnen overdragen. Het gemeentebestuur moet dan als eigenaar van het terrein de aanvraag tot erkenning indienen.

Luc Meul
Secretaris De Wulp

"Liefde is iets ontzettends, vind je ook niet?"

Deze gevleugelde woorden, stroomden uit de pen van de Nederlandse dichter Hans Andreus. Alhoewel ze in de 20^e eeuw werden neergeschreven, blijken ze van alle tijden te zijn.

Reeds in de 18^e eeuw werden de Turnhoutse schepenen gekonfronteerd met Oosthovense liefdesperikelen. In de Rekwesteboeken van de stad (S.A.T., o.n. 855, f°24-24 vso) staat het verslag van deze gebeurtenis beschreven:

"Verthoonen reverentelijck peeter geudens als momboir vande onmondige Catharina vermeulen ende ten versoecke vande selve mitsgaeders de selve catharina hoe dat sij vastelijck geintentioneert is te treden in houwelijck met pauwel campers dan alsoo de selve haer heeft verbonden bij voorgaende trouw belooft met willem servaes voor den Eerw: hr Lokermans onderpastoir tot outturnhout onder welke parochie de selve nu lest haere woonplaetse heeft gehouden ofte nogh is houdende, ende aengesien de selve (soo sij verclaert) geresolveert is nu ofte nimmers meer met den selven haeren bruydegom te

trouwen, maer ter contrarie metten voorschreve pauwel soo ist dat den voorschreve willem servaes niet willende (soo het schijnt) de selve tegen haeren danck trouwen, sigh soude laeten contenteren met eenen somme van thien ducaton guldens, mits welcke somme genietende den selven affstaen allen het recht t'gene hij totte voorschreve Catharina remonstrante is hebbende ende vrijwilligh consenteren dat sij metter voorschreve pauwel come te trouwen ende alsoo de remonstranten innesiende de grote schandaelen ende onheylen, daer uyt voortscomende, soo naer het geestelijck als naar het wereltlijck ende die geobligeert waeren te beletten ofte stuten, hun genoodsaect waeren vindende het selve Ued te remonstreren als sullende den hr pastoir ofte haere onderpastoir van outturnhout (mits tgene voorsc: geschiede) hun comen te trouwen soo sijn sij remonstranten hun keerende tot Ued. Eerw.

Oodtmoedelijck biddende Ued. geliefven gedient te sijn aenden voorsc: momboir neffens de voorsc: weese oudt achthien jaeren salvo justo te permitteren de lichtinge der voorsc: somme van thien ducaton guldens ten laste van de voorsc: weese goederen ten fine ende om redenen voorsc: als mede tot betaelinghe van eenige onkosten ten dien regarde geresen ende andersints de somme van vijffthien guldens ende wijders alsnogh te permitteren de lichtinge van nogh vijffthigh guldens om eenige huysraet te coopen, maecken alsoo samen hondert guldens over welke leste somme Ued. consent ende decreet insgelijckx wort aensoght "

Deze akte werd op 3 februari 1713 opgesteld en ondertekend door Catharina Vermeulen, Franciscus Dierickx, pastoor van Oud-Turnhout, J. Lokermans, de Oud-Turnhoutse onderpastoor en voogd Peter Geudens.

Wie was nu eigenlijk deze Catharina Vermeulen? Ze was de dochter van Joannes Vermeulen en Elisabeth Aerts. Ze werd te Oud-Turnhout gedoopt op 16 oktober 1695 in de Sint-Bavokerk. Reeds op zeer jeugdige leeftijd werd ze wees. Op 12 januari 1703 vindt er immers een boedelscheiding bij overlijden plaats. Hieruit blijkt het gezin Vermeulen-Aerts bijzonder gegoed te zijn. De eigendom wordt verdeeld in 7 kavels, waarvan de afzonderlijk waarde 564 gulden en 12 oorden bedraagt. Catharina krijgt een huis gelegen op de Opstal (waarde: 300 gulden) en een akker ter waarde van 200 gulden. Van haar broer Peter, die het ouderlijk huis koopt, dat rond de Onze Lieve Vrouwekapel ligt, ontvangt ze 64 gulden en 12 oorden.

Dit kapitaal wordt aangewend in de geciteerde overeenkomst en kan dienen om het jonge gezin ten dele te onderhouden. Immers, op 28 februari 1713 treden Paulus Campers en Catharina Vermeulen te Oud-Turnhout in het huwelijk. Een dag later keuren de Turnhoutse schepenen het verzoek goed.

Liefde is iets ontzettends, vind je ook niet...

Wim van Hout

Corsendonca Literair.

In deze rubriek vertelt Leo Op de Beeck het verhaal "Van een die niet wilde drinken".

Peer Gijzekens, die boer van de Heikant, was op zijn renten gaan leven. De boerderij deed hij over aan zijn oudste zoon en hij kocht een huis in het dorp. Een gerieflijk huis, dicht bij de kerk, met een stal en een schuurtje, een groot huis en daar nog een akker en een beemdje bij. Het was al wat een boer-op-pensioen nodig had, want er helemaal mee ophouden was niet gezond voor zulke mensen. Ze moesten nog wat onder handen hebben om, zoals dat heette, in de wiggel te blijven.

Zo deden zij het, die Peer Gijzekens en zijn vrouw, Marie van Peer Gijzekens. Ze hielden nog een koe en een drinkkalfje. Jan Gijzekens, die oudste zoon van de Heikant, kwam elk jaar de akker ploegen. Het beemdje maaide Peer met de zeis en hij reed het hooi met de kruiwagen naar het schuurtje. Zo hadden zij allebei hun bezigheid, Peer Gijzekens op zijn akker en zijn beemdje en Marie van Peer Gijzekens in de tuin en in de stal. Zo bleven zij goed in de wiggel en in het dorp waren er geen gelukkiger mensen.

Zo duurde dat een paar jaren tot het Marie van Peer Gijzekens begon te verdrieten dat zij en haar Peer door "die van het dorp" niet veel geteld werden. Zij bleven steeds maar "die van de Heikant" en Marie gaf er Peer Gijzekens de schuld van.

"Ge moest gij wat meer onder de mensen komen, Peer. Ge moest gij lid worden van het een of het ander hier in het dorp."

Maar Peer Gijzekens wilde daar niet van weten.

"Die van het dorp hebben mij niet nodig en ik kan ze ook best missen."

Dat bleef zijn antwoord en hij veranderde niets aan zijn dagelijks leven.

Die Marie van Peer Gijzekens was er echter zo een die doorzette als zij iets in haar hoofd had. Zij liet geen dag voorbij gaan of zij begon er weer over en af en toe kwam het zelfs tot harde woorden.

Tot het gebeurde dat Jan Gijzekens van de Heikant naar het dorp kwam om zijn vader te spreken.

"Over gewichtige zaken", zegde die Jan.

En hij ging er bij zitten, want het zou wel eens een lang gesprek kunnen worden.

Over een paar maanden moest er weer eens gekozen worden voor een nieuw gemeentebestuur en die van de Heikant zouden daar graag eens iemand van hun soort bij hebben.

"Ja vader, zo willen ze dat ginder op de Heikant. En ze vinden dat gij daarvoor de juiste man gaat zijn. Ge woont gij in het dorp en ge hebt gij er ook de tijd voor."

Peer Gijzekens moest naar geen woorden zoeken.

"Jan, jongen, zegt gij ze ginder maar dat Peer Gijzekens voor zulke dingen niet genoeg

bekwaam is en dat hij zich niet belachelijk gaat maken."

"Ge zijt gij zo goed bekwaam als wat er hier altijd in de raad heeft gezeten," haakte Marie er op in. "En ge zegt gij daar niet meer dan ge wilt kwijt zijn."

En ze haalde er, die mens leefde toen al niet meer, Jaak van de Molenhoef bij te pas. Die had dertig jaren in de gemeenteraad gezeten en er al die tijd maar één keer zijn mond opgedaan.

"Doe de deur toe, want het trekt," zegde hij toen.

En die Marie van Peer Gijzekens, zij vatte de koe bij de horens. Met zoon Jan en de mannen van de Heikant werd alles geregeld en belopen. Er waren twee partijen in het dorp en allebei wilden ze Peer Gijzekens op hun lijst hebben, maar dan helemaal onderaan, op de allerlaatste plaats.

Zo namen ze dat op de Heikant niet.

"Als die van het dorp het zo willen dan komt hij alleen op, onze Peer Gijzekens."

Dat werd er beslist en zo gebeurde het. Het werd kiezing en Peer Gijzekens kwam er door. Die van de heikant en de andere boeren van buitenaf hadden hem allemaal hun stem gegeven. De twee partijen hadden elk vier gekozenen en daarmee zat Peer Gijzekens op de wip. En om hem aan één kant te krijgen konden ze niet anders dan hem tot schepen te benoemen.

En zo stond Peer Gijzekens meteen volop in de beweging en dat was Marie van Peer Gijzekens haar volle goesting toen. Als hij voor de allereerste keer naar de raadszitting moest, stond zij haar Peer na te kijken tot hij de hoek om was. En zij werd het al spoedig gewaar aan de mensen. Veel die haar vroeger niet eens bekeken, waren toen heel gesprekzaam geworden en meer dan het nodig was.

Voor Peer Gijzekens werd het een drukke tijd. Om de week moest hij naar de vergadering van het schepencollege. Daar kwamen nog de raadszittingen bij en hij was lid van hij wist zelf niet hoeveel commissies. Toen die van de fanfare Peer Gijzekens in hun bestuur vroegen, zegde Marie dat hij daar niet buiten kon. En zo ging het ook met die van de duivenbond, de boogschutters en de vogelpik. Het kwam met de tijd zo ver dat er voor Peer Gijzekens meer bestuursvergaderingen waren dan dagen in de week.

En hij werd er een heel ander mens mede, die stille en brave Peer Gijzekens. Waar hij in het begin goed op zijn tijd paste; bleef hij spoedig al eens plakken hier en daar. Ze leerden hem het kaartspel en ze gaven hem al eens een biljartkeu of een vogelpikpijlje in de handen. En ze leerden Peer Gijzekens de smaak van het bier kennen. Het bleef niet bij een paar pinten per avond, het werden er meer en het werden er te veel. Peer Gijzekens begon steeds maar later thuis te komen. En hoe kwam hij thuis! Hij kreeg dikwijls zijn schoenen niet meer van zijn voeten en hij geraakte dikwijls niet meer alleen in zijn bed. En daar had Marie van Peer Gijzekens spoedig ook haar volle goesting aan. Maar houdt maar eens iets tegen dat bezig is bergaf te gaan!

Zij stelde haar wetten toen, die Marie van Peer Gijzekens: om tien uur thuis of Peer vond de grendel op de deur en dan kon hij in de stal op de hooischelf kruipen. En die Marie, we zegden het al, zij was er een die doorzette.

Het beterde echter niets met Peer Gijzekens en hij lag die tijd meer nachten in het hooi dan op zijn bed.

Zo was dat weer eens het geval en Peer schrok 's morgens wakker door het kerven van zijn vrouw daar beneden in de stal.

"Gaaf ge nu drinken of gaaf ge niet niet drinken!"

Zo stond zij daar altijd maar hetzelfde te roepen en het bleef duren maar. Tot Peer Gijzekens zich afvroeg:

"Maar tegen wie heeft ze dat nu?"

Hijkroopt tot bij het schelfgat en toen kon hij het zien. Marie was met het drinkkalfje bezig. Met haar ene hand hield zij de melkammer op haar knie en met haar andere hand duwde zij er de kalverkop in.

"Gaaf ge nu drinken of gaaf ge niet drinken!"

Toen stak Peer Gijzekens zijn hoofd door het schelfgat.

"Wat ge doet, Marie van Peer Gijzekens? ... Maak er ook een schepen van, dan zuipt hij well!"

Leo Op de Beek

ASLK - SPAREN

REEDS JAREN HET MEEST ERVAREN

UW BANK EN VERZEKERINGSTEAM

The logo for ASLK features the letters 'ASLK' in a large, bold, sans-serif font. To the right of the letters is a stylized icon of a crown sitting atop a rectangular box, representing a bank or financial institution.

Agentschap Arendonk
De Valken 8
2370 Arendonk
Tel. 014/ 67.76.96

Agentschap Oud-Turnhout
Steenweg op Turnhout 3
2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/ 42.15.28